

Teātra spēlēšanas tradīcijas Naukšēnu pagastā

Vai dzīve ir teātris, kurā mēs visi esam aktieri un spēlētāji ne vienu vien lomu? Jā! Vienīgi mēs nezinām, kurš spēlē šo izrādi pa īstam, bet kurš ar maskām....

Un, tomēr, kā tad ar teātra spēlēšanas tradīcijām Naukšēnu pagastā bijis jau senāk un kā ir tagad. Tā kā bibliotēkām jāveic pētnieciskais darbs par šo tēmu, tad neliels ieskats paveiktajā.

Pirmie raksti par teātra spēlēšanu Naukšēnu pagastā no 1926. gada, kad laikraksts "Latvijas kareivis" vēsta par vietējo aizsargu nodaļu, kura Nurmū skolā rāda teātra izrādi "Sarkanais tauriņš". Arī 1936. gada Naukšēnu aizsargi savā namā rīko teātra izrādi – R. Blaumaņa drāmu "Pazudušais dēls" un R. Blaumaņa lugu "No saldenās pudeles", bet 1937. gada 10. aprīlī, jauno kareivju atvadu vakarā, J. Jaunsudrabiņa izrādi "Jo plīks, jo traks".

Arī mazpulki izrāda teātra izrādes skolās, piemēram, 1936. gadā Pīksāru pamatskolā izrāde "Pirms lielās dzīves".

Laikrakstā "Literatūra un māksla" Nr.26, 1949. gadā vēsta, ka Naukšēnu pamatskola uzņēmusies šefību par kolhozu "Liesma", "Dzirkstele", "Saule", "Rūja", kuros viesojas ar referātiem un teātra izrādēm. Arī naukšēniete A. Ēvele savos atmiņu stāstos atceras, ka Nurmū, Pīksāros un Peitēnos esot spēlēti viencēlieni.

Bagātīgu pienesumu par teātra spēlēšanu sniedza Anitra Līga Krūmiņa, kura pastāstīja par to laiku, kad viņas vecāki H. Vēliņš un N. Vēliņa sāka strādāt Naukšēnu skolā. Teātra trupā pamatā darbojās skolas ļaudis un teātris spēlēts uz nebēdu. Katru gadu pa vienam

lielam iestudējumam: "Melnajā lokā", "Kinas vāze", "No saldenās pudeles", "Trīnes grēki", "Pazudušais dēls", "Kad sievas spēkojas". Žēl, ka katra izrāde tika parādīta tikai vienu reizi, jo sagatavošanas darbos tika ieguldīts milzīgs darbs, bet doties izbraukuma izrādēs tajos laikos bija sarežģīti.

Kad Anitra Līga Krūmiņa sāka strādāt Naukšēnu skolā par ārpusklases darba organizatori, viņa turpināja teātra spēlēšanas tradīcijas, iestudējot lugas "Jaunākā brāļa vasara" un "Palmas zaļo vienmēr". Vēlākajos gados spēlēja arī viencēlienus un montāžas uzvedumus dažādiem pasākumiem. Arī skolēni skolā spēlējuši teātri. Kā vienu no spilgtākajām izrādēm viņa atceras "Sprīdīti", kura uzvesta vairākkārtīgi.

Kad skolotāja Anitra Krūmiņa pārceļas uz dzīvi Valmierā, Naukšēnu vidusskolā sāk strādāt jauna skolotāja Līga Ziemane, kura turpina vadīt dramatisko pulciņu. Katru gadu tiek iestudēta viena luga pamatskolas grupai un viena vidusskolēniem. Spilgtā atmiņā palikušas izrādes – "Vasara bija tikai vienu dienu", "Kadrija", "Meitene un aprīlis", "Vinnijs Pūks".

Astoņdesmito gadu beigās, kad Naukšēnos darbu sāk jaunais kultūras nams, paši var paslinkot, jo viesos brauc Valmieras drāmas teātris ar izrādēm.

Deviņdemito gadu sākumā kultūras namā darbojas dramatisks kolektīvs režisores Daces Stabiņas vadībā. Top izrādes "Lolitas brīnumputns" un "Sirds draugs Kārlis". Šajā laikā arī skolas darbiniekiem Dace palīdz iestudēt lugu "Zvēru diditājs". Un tad teātra spēlēšana uz laiku kultūras namā tiek pārtraukta. No jauna teātra spēlēšana at-

Teātra izrāde "Lolitas brīnumputns" 90. gadu sākumā, režisore D. Stabiņa. Attēlā no kreisās puses aktieri: G. Jēkabsons, A. Janševskis, O. Ganševskis, V. Piebalgs, un D. Zvirbule.

Foto: no Guntas Jēkabsones arhīva

dzimst tikai 2016. gadā ar izrādi "Ļaujies un viss" un 2018. gadā "Uzmanību – Ziemeļmeitas!"

Teātra spēlēšanas tradīcijas skolā saglabājas. Gandrīz katru gadu vidusskolas absolventi Ķetonvakarā savus viesus priecē ar teātra izrādi: "Normunda meitene", "Starp mums, meitenēm, runājot", "Visi prieki vājā" un citas.

Nu jau vairāku gadu garumā arī Ziemassvētkos tiek rādītas vērienīgas izrā-

des ar dziesmām un dejām, kuru režisore ir skolotāja Agita Bērzupe: "Mēnestiņa stāsti", "Trīs sniegavīri", "Sniegbaltītes skola", "Sniega karaliene" un citas.

Liels paldies par sniegto informāciju Anitrai Līgai Krūmiņai, Guntai Jēkabsonai, Līgai Ziemanei, Agitai Bērzupei, Austrai Ēvelei.◊

Sarmīte Praudiņa